

PADOMES IETEIKUMS

(2013. gada 9. jūlijs)

par Slovēnijas 2013. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovēnijas stabilitātes programmu 2012.–2016. gadam

(2013/C 217/19)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību⁽²⁾, un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Eiropadome 2010. gada 26. martā atbalstīja Komisijas priekšlikumu sākt jaunu nodarbinātības un izaugsmes un stratēģiju – “Eiropa 2020” –, kam pamatā ir ciešāka ekonomikas politikas koordinācija, pievēršot uzmanību galvenajām jomām, kurās jārikojas, lai palielinātu Eiropas ilgtspējīgas izaugsmes potenciālu un konkurētspēju.
- (2) Padome 2010. gada 13. jūlijā pieņēma ieteikumu par dalībvalstu un Savienības vispārējām ekonomikas politikas pamatnostādņēm (2010.–2014. gads), savukārt

2010. gada 21. oktobrī – lēmumu par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņēm⁽³⁾, kas kopā veido “integrētās pamatnostādnes”. Dalībvalstis tika aicinātas ņemt vērā šīs integrētās pamatnostādnes ekonomikas un nodarbinātības politikā.

- (3) Dalībvalstu un valdību vadītāji 2012. gada 29. jūnijā lēma par Izaugsmes un darbavietu paktu, kurš nodrošina pamatu saskaņotai rīcībai valstu, ES un euro zonas līmenī, izmantojot visas iespējamās sviras, instrumentus un politiku. Tie lēma par nepieciešamo rīcību dalībvalstu līmenī un it īpaši pilnībā uzņēmas saistības sasniegt stratēģijas “Eiropa 2020” mērķus un īstenot attiecīgajām valstīm adresētos ieteikumus.
- (4) Padome 2012. gada 10. jūlijā pieņēma ieteikumu⁽⁴⁾ par Slovēnijas valsts reformu programmu 2012. gadam un sniedza atzinumu par Slovēnijas stabilitātes programmu 2012.–2015. gadam.
- (5) Komisija 2012. gada 28. novembrī pieņēma otro Gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2013. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Turklāt Komisija, balstoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, 2012. gada 28. novembrī pieņēma brīdinājuma mehānisma ziņojumu, kurā tā noteica Slovēniju kā vienu no dalībvalstīm, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.
- (6) Eiropas Parlaments ir bijis pienācīgi iesaistīts Eiropas pusgada norisēs saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1466/97, un 2013. gada 7. februārī tas pieņēma rezolūciju par nodarbinātību un sociālajiem aspektiem 2013. gada Gada izaugsmes pētījumā un rezolūciju par ieguldījumu 2013. gada Gada izaugsmes pētījumā.
- (7) Eiropadome 2013. gada 14. martā apstiprināja prioritātes, lai nodrošinātu finanšu stabilitāti, fiskālo konsolidāciju un rīcību izaugsmes sekmēšanai. Tā uzsvēra vajadzību īstenot diferencētu, uz izaugsmi vērstu fiskālo konsolidāciju, atjaunot normālus aizdošanas nosacījumus ekonomikai, sekmēt izaugsmi un konkurētspēju, risināt bezdarba problēmu un krīzes sociālās sekas un modernizēt valsts pārvaldi.
- (8) Komisija 2013. gada 10. aprīlī atbilstīgi Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantam publicēja padziļinātā pārskata rezultātus attiecībā uz Slovēniju. Komisijas izvērtējumā

⁽¹⁾ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

⁽²⁾ OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.

⁽³⁾ Paturētas spēkā 2013. gadam ar Padomes Lēmumu 2013/208/ES (2013. gada 22. aprīlis) par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņēm (OV L 118, 30.4.2013., 21. lpp.).

⁽⁴⁾ OV C 219, 24.7.2012., 77. lpp.

secināts, ka Slovēniju ir skārusi pārmērīga makroekonomiskā nelīdzsvarotība. Nepieciešama steidzama politikas rīcība, lai apturētu šīs nelīdzsvarotības strauju pieaugumu un to novērstu. Līdz šim privātā sektora un valsts parāda līmenis ir zem rezultātu pārskatā minētajām brīdinājuma robežvērtībām un arī neto ārējais parāds ir samērīgs. Tomēr problēmu rada nevis parāda līmenis, bet gan tā struktūra, jo tas ir galvenokārt koncentrēts korporatīvajā sektorā. Situācijā, kad pastiprinās nelabvēlīgās ekonomiskās tendences, tas grauj finanšu sektora stabilitāti un apgrūtina parāda samazināšanas procesu, arī pastāvošās mijiedarbības dēļ ar valsts parāda līmeni. Šos riskus vēl pastiprina ierobežotas korekciju iespējas darba un kapitāla tirgos un ekonomiskā struktūra, kurā dominē valsts īpašums. Neskaidras politikas periodi un reformu juridiskie šķēršļi nav ļāvuši Slovēnijai pienācīgi novērst nelīdzsvarotību un uzlabot korekciju jaudu, tādējādi palielinot tās ievainojamību laikā, kad valstī ir pastiprināta spriedze saistībā ar finansēšanas nosacījumiem.

- (9) Slovēnija 2013. gada 9. maijā iesniedza 2013. gada valsts reformu programmu un Stabilitātes programmu 2012.–2016. gadam. Abas programmas izvērtētas vienlaikus, lai ņemtu vērā to savstarpējo saistību.
- (10) 2013. gada 23. maijā Slovēnijas iestādes Komisijai nosūtīja vēstuli, kurā atspoguļotas, grozītas un precizētas valsts reformu programmas galvenās saistības.
- (11) Izvērtējot stabilitātes programmu atbilstoši Regulai (EK) Nr. 1466/97, Padome secina, ka Slovēnija līdz 2013. gadam nespēs novērst pārmērīgo budžeta deficītu atbilstoši Padomes ieteikumam 2009. gada beigās, neraugoties uz to, ka veikta nozīmīga (bet nevienmērīga) konsolidācija, kuras rezultātā budžeta deficīts ir samazinājies no 6,2 % no IKP 2009. gadā līdz 4,0 % no IKP 2012. gadā. Tas galvenokārt ir saistīts ar sliktākiem ekonomikas apstākļiem, nekā savulaik prognozēts. Makroekonomikas scenārijs, kas ir pamatā stabilitātes programmas budžeta prognozēm, 2013. gadam ir visumā ticams, bet 2014. gadam – optimistisks. Proti, iestādes prognozē, ka 2012. gadā IKP kritīsies par 2,3 % un 2013. gadā – par 1,9 %, savukārt 2014. gadā tas paaugstināsies par 0,2 %, un ka veikto fiskālo pasākumu rezultātā vispārējās valdības deficīts samazināsies no 4,2 % no IKP (neskaitot banku rekapitalizāciju) 2013. gadā līdz 2,6 % no IKP 2014. gadā. Komisija prognozē, ka IKP 2014. gadā kritīsies par 0,1 %, ja politikā netiks veiktas izmaiņas, un ar scenāriju, kurā ņemti vērā tikai tie pasākumi, kas pieņemti līdz 2013. gada aprīļa vidum, un ka budžeta deficīts 2014. gadā sasnies 4,9 % no IKP. Stabilitātes programmā izklāstītās budžeta stratēģijas galvenie mērķi ir novērst pārmērīgo budžeta deficītu līdz 2014. gadam, vienu gadu pēc Padomes 2009. gada beigās noteiktā termiņa, līdz 2017. gadam sasniegt sabalansētu strukturālā budžeta stāvokli un nostabilizēt parāda attiecību zemākā apmērā nekā 55 % no IKP. Stabilitātes programmā apstiprināts vidēja termiņa mērķis (VTM) – strukturāli sabalansēts budžets. VTM neatbilst Stabilitātes un izaugsmes pakta prasībām, jo nav pienācīgi ņemtas vērā obligātās saistības, kas attiecināmas uz iedzīvotāju

novecošanu. Stabilitātes programmā plānotie galvenie budžeta deficīta mērķi atbilst pārmērīga budžeta deficīta korekcijām līdz 2014. gadam.

Tomēr, ņemot vērā konkrētā gada optimistisko izaugsmes prognozi, lielo ieņēmumu prognožu risku un nepietiekami definētus izdevumu pasākumus, Padome uzskata, ka līdz 2014. gadam pārmērīgo budžeta deficītu visdrīzāk novērst nav iespējams. Šādā situācijā vajadzētu precizēt, pieņemt un īstenot papildu strukturālās konsolidācijas pasākumus, kas nepieciešami, lai pārmērīgais budžeta deficīts ticami un ilgtspējīgi tiktu novērstis vēlākais līdz 2015. gadam atbilstoši Padomes 2013. gada 21. jūnija ieteikumam. Vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP ir palielinājusies vairāk nekā divas reizes no 22,0 % 2008. gadā līdz 54,1 % 2012. gadā un prognozēts vēl lielāks pieaugums – līdz 66,5 % 2014. gadā (Komisijas dienestu 2013. gada pavasara prognoze). Iestādes paredz, ka parāda attiecība pret IKP augstāko līmeni (63,2 %) sasniegs 2014. un 2015. gadā, bet pēc tam samazināsies līdz 62,8 % 2016. gadā. Riski saistībā ar parāda attiecību pret IKP liecina par rādītāja iespējamu pieaugumu, kam par iemeslu ir arī lielais iespējamo saistību apjoms un parāda-deficīta iespējamās korekcijas, kas izriet no aktīvu pārvedumiem Banku aktīvu pārvaldības uzņēmumam (BAPU), jo tie nav paredzēti programmas prognozēs.

- (12) Iestādes 2013. gada maijā spēra izšķirošus soļus publisko finanšu konsolidēšanas jomā. Tās panāca vienošanos ar sociālajiem partneriem par bruto pamatalgu papildu samazinājumu par 1¼ % publiskajā sektorā, kas papildina samazinājumu par 3 %, par kuru vienojās 2012. gada maija Likumā par publisko finanšu līdzsvarošanu. Turklāt Parlaments atbalstīja konstitucionālu pamatojumu noteikumam par vispārējās valdības budžeta strukturālu sabalansētību/pārpalikumu. Bet pilnīga Fiskālā pakta noteikumu transponēšana notiks, pieņemot īpašu konstitucionālu īstenošanas likumu, kurš 2013. gada novembrī tiks iesniegts apstiprināšanai parlamentā. Visbeidzot, parlaments gandrīz vienbalsīgi ir pieņēmis konstitūcijas grozījumus, kas paredz stingrākas prasības referenduma rīkošanai un referenduma mērķa īstenošanai, un tādējādi paredzēts vienkāršot fiskālās konsolidācijas pasākumu ieviešanu. Tā kā parāds strauji pieaug, ir vēl jo svarīgāk pastiprināt un precīzi īstenot 2013. gada budžeta stratēģiju un turpmākajos gados neatlaidīgi turpināt veikt būtiskus konsolidācijas pasākumus. Lai gan daži nodokļi ir zemāki par ES vidējo rādītāju, nevar nepārtraukti izmantot nodokļu palielināšanu, tādējādi atliekot nepieciešamību risināt izdevumu dinamikas problēmu. Tādēļ šķiet, ka būtu lietderīgi ieņēmumu palielināšanas pasākumus papildināt ar fiskāliem papildpasākumiem strukturālu izdevumu samazinājuma veidā. Vidēja termiņa budžeta plāns un noteikums par izdevumiem joprojām nav pietiekams, lai sasniegtu VTM un nodrošinātu ilgtspēju. Turklāt šķiet, ka nav pilnībā izpildīti dažādi vispārējās valdības vienībām, it īpaši netiešajiem budžeta līdzekļu lietotājiem, noteiktie budžeta ierobežojumi. Visbeidzot, starptautiskas un iekšzēmē veiktas aplēses liecina, ka ēnu ekonomikas apjoms Slovēnijā pārsniedz ES vidējo rādītāju, un tas liecina par iespējam uzlabot nodokļu saistību izpildi, kā ir arī atzīts stabilitātes programmā plānotajos pasākumos.

- (13) Pensiju reforma tika pieņemta 2012. gada decembrī un stājās spēkā 2013. gada janvārī. Tajā risinātas problēmas, kas konstatētas 2012. gada ieteikumos, bet nepietiekamā mērā, jo tai paredzama vien vidēja termiņa ietekme uz publiskajām finansēm (līdz 2020. gadam). Lai gan šī pensiju reforma ir nopietns solis, tā nenodrošina konkrētus pasākumus ar novecošanu saistīto izmaksu samazināšanai pēc 2020. gada. Lai ilgtermiņā uzlabotu pensiju izmaksu ilgtspēju, jāturpina īstenot reformas, tai skaitā pielāgojot obligātās pensionēšanās vecumu paredzamajam mūža ilguma pieaugumam un vēl vairāk ierobežojot agrīnu pensionēšanos. Ilgtermiņa aprūpes jomā pakalpojumu pieprasījums pārsniedz piedāvājumu, bet izdevumu apjoms joprojām ir salīdzinoši zems. Prognozē ilgtermiņa aprūpes pieprasījuma un saistīto izdevumu būtisku pieaugumu novecošanas tendenču ietekmē. Sīkākā spēkā esošo pasākumu izvērtējums varētu palīdzēt šajā jomā veidot realitātei atbilstošāku politiku.
- (14) Lai gan Slovēnijas banku sektors ir salīdzinoši neliels (mazāks par pusi no euro zonas vidējā banku sektora lieluma), lielākās bankas saskaras ar grūtībām saistībā ar kapitāla rezervēm, kas reģionālā skatījumā ir salīdzinoši nelielas, un ekonomiku būtiski apdraud kapitāla trūkuma izraisīta banku atkarība no valsts. Valstij piederošām iekšzemes bankām atkārtoti nepieciešama rekapitalizācija. Lai gan kopējais privātā sektora parāda apjoms ir mazāks par eurozonas vidējo rādītāju un makroekonomikas nelīdzsvarotības rezultātu pārskatā minētajām brīdinājuma robežvērtībām, šī ir strukturāla problēma. Lielākā parāda daļa ir koncentrēta korporatīvajā sektorā, un daudziem uzņēmumiem ir pārmērīgs parāds, kas izraisa vēl lielāku ienākumus nenesošu aizdevumu apjoma pieaugumu. 2012. gada beigās par 90 dienām vai ilgāk kavējās aizdevumu atmaksu 23,7 % korporatīvo aizdevumu. Atviegloti kredītēšanas nosacījumi korporatīvajam sektoram un uzņēmumu saistību samazināšana ir vajadzīga, lai sekmētu ieguldījumu veikšanu, uzlabotu darba ražīgumu un konkurētspēju. Stabilitātes programmā ir paredzēts turpināt rekapitalizāciju. Iestādes ir rakstiski uzņēmušās saistības vajadzības gadījumā nodrošināt papildu kapitālu. Kredītēšanas apjoms samazinās, un ir pastiprinājies sadarbība starp vajātajām bankām un valsti. Korporatīvo aizņēmumu procentu likme (aizņēmumiem virs 1 miliona euro) Slovēnijā ir par vairāk nekā 2 procentu punktiem lielāka nekā eurozonas kopējais rādītājs, un šī likme 2012. gadā atkal ir palielinājusies. Galvenie banku pārstrukturēšanu reglamentējošie tiesību akti ir pieņemti, bet vēl veiksmīgi jāīsteno. BAPU ir banku atveseļošanas centrālā institucionālā platforma. Valsts reformu programmā, kas papildināta ar jaunāko valdības sniegto informāciju, aprakstīti kapitāla pārvedumu plāni BAPU, balstoties uz Slovēnijas Bankas veiktajiem lejupevērtējumiem stresa testiem.
- (15) Citās valstīs šāda pieeja bija veiksmīgs risinājums, lai atgūtu uzticēšanos, ticamību un tirgus pieejamību. Finanšu sektora kopējās stratēģijas izstrādāšanai ir nepieciešama informācija, kas iegūta visaptverošā neatkarīgā novērtējumā.
- (16) Valsts reformu programma neparedz nekādus papildu pasākumus banku uzraudzības stiprināšanā, lai gan 2013. gada padziļinātajā pārskatā tas bija uzskatīts par nepieciešamu. Attiecībā uz banku uzraudzības pasākumiem vienīgā valsts reformu programmā iekļautā jaunā informācija ir saistīta ar jauniem Slovēnijas Bankas stresa testiem. Nav paredzēts tādu pasākumu sīkākā izvērtējums kā, piemēram, atbilstošie makroekonomikas līmeņa uzraudzības pasākumi.
- (17) 2013. gada martā tika pieņemta darba tirgus reforma ar mērķi mazināt darba tirgus segmentāciju un uzlabot elastību. Reforma paredz mazāku aizsardzības līmeni beztermiņa līgumiem, vienkāršojot atlaišanas procedūras individuālas un kolektīvas atlaišanas gadījumos un samazinot atlaišanas izdevumus. Noteikta termiņa līgumu noteikumi ir kļuvuši stingrāki, lai samazinātu to ļaunprātīgu izmantošanu, savukārt pagaidu darba līgumu izmantošanas iespējas ir ierobežotas. Lai gan reformas virzība ir pareiza, laiks rādīs, vai tā ir pietiekami vērienīga, lai būtiski ietekmētu darba tirgus segmentāciju un elastību un lai uzlabotu Slovēnijas pievilcību ārvalstu tiešo ieguldījumu veikšanai. Vēl nav veikti pietiekami pasākumi, lai risinātu paralēlo darba tirgus problēmu, kas izveidojusies studentu darba reglamentēšanas rezultātā. Valsts reformu programma ierosina pasākumus situācijas risināšanai. Jauniešu bezdarba rādītājs Slovēnijā ir ievērojami pieaudzis – 2012. gadā par 4,9 procentu punktiem līdz 20,6 %, savukārt kopējais bezdarba rādītājs 2012. gadā palielinājās par 0,7 procentu punktiem līdz 9 %. Neraugoties uz pieaugošu bezdarbu, saskaņā ar provizoriskiem valsts datiem 2012. gadā ievērojami samazinājies to nenodarbināto personu skaits, kuras piedalās Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētos aktīvas darba tirgus politikas pasākumos. Nav veikti pasākumi, lai darba vidi pielāgotu ilgākam darba mūžam, un ir veikti tikai sākotnēji pielāgoti mūžizglītības vai aktīvi darba tirgus pasākumi ar mērķi palielināt augstāko izglītību ieguvušo jauniešu, vecāku darba ņēmēju un mazkvalificētu darba ņēmēju nodarbinātības līmeni. Slovēnija ir veikusi vairākus pasākumus, lai uzlabotu prasmju atbilstību darba tirgus vajadzībām. Valsts nodarbinātības dienests veic izmēģinājuma projektu par to, kā izvērtēt šīs vajadzības, bet plašāk jāizvērsē sadarbība ar ieinteresētajām personām.

Iestādes ir rakstiski apstiprinājušas gatavību sadarbīties ar Komisiju un Eiropas Centrālo banku (ECB), lai atlasītām bankām nodrošinātu neatkarīgu aktīvu kvalitātes pārbauci veikšanu. Šis pasākums aptvers visu sistēmu, lai nodrošinātu banku sektora ilgtermiņa stabilitāti.

Ir jāiegulda lielāks darbs, lai uzlabotu attiecīgo arodizglītības un arodapmācības programmu pievilcību. MVU ir īstenoti arī papildu karjeras izvēles pasākumi. Vēl vairāk jānostiprina darba devēju ietekme arodizglītībā un

arodapmācībā. Uzlabojumi šajās jomās palielinātu darba ražīgumu un konkurētspēju.

- (17) Politikas rīcība ar mērķi uzlabot izmaksu konkurētspēju līdz šim nav bijusi visaptveroša. 2012. gadā valdība publiskajā sektorā ir samazinājusi nominālās bruto algas uz darba ņēmēju par aptuveni 3 %. 2013. gada maija vidū ar sociālajiem partneriem panākta vienošanās par darbaspēka izmaksu papildu samazinājumu publiskajā sektorā. Minimālā alga atbilst ES augstākajiem rādītājiem, rēķinot procentos no vidējās algas, tā ir indeksēta atbilstoši inflācijai, un 2010. gadā tā tika būtiski un diskrecionāri paaugstināta. Lai gan 2012. gadā nominālā atalgojuma likme uz darba ņēmēju bija negatīva (-0,4 %), darbaspēka vienības nominālās izmaksas (NULC) 2012. gadā nedaudz pieauga (0,7 %), kam par iemeslu bija negatīvs darba ražīguma izaugsmes rādītājs (-1,1 %). Pasākumi ar mērķi paaugstināt darba ražīgumu un stabils uzlabojums darbaspēka vienības izmaksu samazināšanā palīdzētu atgūt konkurētspēju.
- (18) Slovēnijas ekonomikā liela nozīme ir valsts īpašumtiesībām, un daudzas iezīmes nav mainījušās kopš 90. gadu pārejas perioda. 90. gados veiktās privatizācijas un korporatīvās pārstrukturēšanas pasākumu rezultātā valsts saglabāja dominējošu stāvokli ekonomikā, īpaši finanšu sektorā. 2011. gadā valstij piederoši uzņēmumi radīja vienu sesto daļu no Slovēnijas ekonomikas pievienotās vērtības, apmēram pusi no kopējiem zaudējumiem korporatīvajā sektorā un nodarbināja katru astoto personu. Turklāt valsts kontrolētie fondi un uzņēmumi ietekmē publiskās finanses, jo veidojas mijiedarbība, ko rada paaugstināts parāda apmērs, rekapitalizācijas vajadzības un nozīmīgs valdības garantiju apjoms. Valstij piederošu uzņēmumu lielums un vājums bremzē ekonomikas attīstību un izaugsmi un pastiprina valdošo nelīdzsvarotību. Valsts dominance un bieži neveiksmīgā valsts aktīvu pārvaldība kavē privātu iekšzemes un ārvalstu ieguldījumu veikšanu, mazina darba ražīgumu un konkurētspēju. Paralēlās īpašumtiesības, proti, valstij piederoši uzņēmumi nefinanšu sektorā un valstij piederošas finanšu iestādes rada kaitīgas ietekmes risku, ierobežo pielāgošanās spējas un kropļo resursu sadali, it īpaši attiecībā uz jauniem ieguldījumiem.
- (19) Valsts reformu programmā noteiktas politikas prioritātes valsts īpašumtiesību jomā un korporatīvā parāda samazināšanas jomā, bet nav sniegta sīkāka informācija par plānotajiem pasākumiem. 2013. gada padziļinātājā pārskatā izklāstīts tas, kā valsts īpašumtiesības ietekmē ekonomiku, proti, rada tiešās un netiešās fiskālās izmaksas un kavē normālu komerciālu apriti. Bet valsts reformu programma kā vienīgo trūkumu tam, ka valstij pieder nefinanšu uzņēmumi, min koordinācijas trūkumu. Kopumā, lai gan valsts reformu programmā ir arī veiksmīgi risinājumi, tā nesniedz pietiekamu informāciju par uzņēmumu, kas turpinās piederēt valstij, stratēģisko plānošanu, un tajā nav paredzētas detalizētas saistības ar konkrētiem izpildes termiņiem, lai uzlabotu to fiskālos rezultātus un pārvaldību. Ir veikti daži pirmie pasākumi, lai uzlabotu korporatīvo pārvaldību atbilstoši 2012. gada konkrētajai valstij adresētajiem ieteikumiem un lai privatizētu dažus valstij piederošus uzņēmumus. Ir pieņemti tiesību akti par pārvaldības iestādes SSH (*Slovenia Sovereign Holding*) izveidošanu, bet tie veiksmīgi jāsteno. Pārredzamību varētu uzlabot, izveidojot reģistru ar valstij piederošu uzņēmumu valdēs un uzraudzības padomēs ieceltām amatpersonām un nosakot prasību par interešu konfliktu paziņošanu. Valsts reformu programmā paredzēts pabeigt privatizācijas stratēģijas izstrādi līdz 2013. gada pēdējam ceturksnim, bet saskaņā ar 2013. gada 23. maija vēstuli tā pārlūkta uz trešo ceturksni. Starplaikā valdība ir iesniegusi parlamentam sarakstu ar 15 uzņēmumiem, kurus iesaka privatizēt. Šajā sarakstā ir iekļauti uzņēmumi ar mazākuma īpašumtiesību daļu, MVU un arī tādi nozīmīgi uzņēmumi kā otra lielākā banka – NKBM.
- (20) Slovēnijā ir daudz reglamentētu profesiju un ir nepieciešams būtiski atvieglot profesionālās darbības priekšnoteikumus, kas uzlabotu nodarbinātību un veicinātu konkurenci. Slovēnijas iestādes 2012. gadā aizsāka reformu procesu, kas paredz pārskatīt vairāku reglamentēto profesiju likumdošanu ar mērķi precīzāk definēt reglamentēto profesiju noteikumus, samazināt administratīvās izmaksas un vienkāršot profesiju pieejamību. Pirmais likumu kopums amatniecības, tūrisma un celtniecības jomā 2013. gada sākumā parlamentā bija pieņemšanas stadijā. Tomēr, izņemot amatniecības jomu, reformas īstenošana kavējas. Slovēnija ir definējusi juridiskos priekšnoteikumus attiecībā uz neatkarīgas Konkurences aizsardzības aģentūras izveidi, bet vēl nav garantējusi, ka tiks ilglaiīgi nodrošināts nepieciešamais personāls. Jāturpina tiesību aktu grozījumi, lai aģentūrai paredzētu atsevišķu budžeta pozīciju, kas ir nepieciešama tās finansiālas neatkarības nodrošināšanai. Pirmās instances tiesvedība civillietās ir komerclietās, kā arī maksātnespējas procedūras ir nesamērīgi ilgas. Neraugoties uz to, ka civillietu un komerclietu tiesvedības ilgumam ir acīmredzama tendence samazināties, šo jautājumu risināšanā jāiegulda darbs, jo tie kavē uzņēmējdarbību un mazina Slovēnijas pievilcību ārvalstu tiešo ieguldījumu veikšanai. Šajā ziņā valsts reformu programmā paredzēto tiesnešu skaita samazināšanu uz vienu iedzīvotāju būs jākompensē ar būtiskiem darba efektivitātes uzlabojumiem.
- (21) Valsts reformu programmā uzsvērtā nepieciešamība pārstrukturēt finansiālās grūtībās nonākušas nefinanšu sabiedrības, turklāt sīkāk jāizstrādā ar korporatīvo pārstrukturēšanu saistītā politikas programma un politikas reakcija, balstoties uz tirgus apstākļiem atbilstošiem risinājumiem. Nepieciešami papildu pasākumi, lai piesaistītu privātos ieguldījumus, arī ārvalstu tiešos ieguldījumus, un nodrošinātu pienācīgu privāto saistību sadali,

sargājot nodokļu maksātāju resursus. Pārstrukturēšanas beigās pārstrukturētie uzņēmumi būtu jāpārdod, nepieisot publisko finansējumu.

- (22) Slovēnija pašlaik veic tiesību aktu grozījumus, lai uzlabotu maksātspējas procedūru efektivitāti. Valdība 2013. gada aprīlī ir veikusi grozījumus likumos par finanšu transakcijām, maksātspējas tiesvedību un obligāto likvidāciju. Grozījumi precizē maksātspējas definīciju un rada motivāciju vadītājiem pieteikt maksātspēju savlaicīgi. Spēkā esošais maksātspējas tiesību aktu kopums nerada pietiekamu motivāciju un neparedz pietiekamas sankcijas, kas liktu uzņēmumiem savlaicīgi pieteikt maksātspēju. Obligātās strīdu noregulēšanas procedūras (tiesiskās sanācijas procedūras) ir sarežģītas un to noteikumi ir labvēlīgāki parādniekiem, it īpaši attiecībā uz MVU un mikrouzņēmumiem. Nav pietiekamas motivācijas agrīnai strīdu ārpustiesas noregulēšanai, kas palīdzētu saglabāt dzīvotspējīgus uzņēmumus. Ir publicēta informācija par jauniem tiesību aktiem, kas darīs iespējamu pārmērīgos parādos iestigušu uzņēmumu agrīnu finansiālu pārstrukturēšanu, un Tieslietu ministrija plāno līdz 2013. gada maija beigām nākt klajā ar juridiskiem grozījumiem, kas atvieglos ārpustiesas pārstrukturēšanu un parāda konversiju. Atbilstošs tiesību aktu kopums, izstrādāts saskaņā ar grafiku, par kuru ir noteikti vienošanās, un kurā paredzēti līdzīgi motivējoši pasākumi kreditoriem, īpašniekiem un vadībai, būtu galvenais instruments, ar kuru varētu vienkāršot maksātspējīgu, bet dzīvotspējīgu uzņēmumu finansiālu pārstrukturēšanu.
- (23) Saistībā ar Eiropas pusgadu Komisija ir veikusi Slovēnijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi. Tā ir izvērtējusi stabilitātes programmu un valsts reformu programmu un ir iesniegusi padziļinātu pārskatu. Tā ir ņēmusi vērā ne tikai to lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Slovēnijā, bet arī to atbilstību ES noteikumiem un norādēm, ņemot vērā to, ka jānostiprina Savienības vispārējā ekonomiskā pārvaldība, kas panākams, turpmākajos valsts lēmumos ievērojot ES līmeņa norādes. Tās ieteikumi saskaņā ar Eiropas pusgadu ir atspoguļoti turpmāk 1. līdz 9. ieteikumā.
- (24) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi stabilitātes programmu, un tās atzinums⁽¹⁾ ir īpaši atspoguļots turpmāk izklāstītajā 1. ieteikumā.
- (25) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi valsts reformu programmu un stabilitātes programmu. Tās ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti visos turpmākajos ieteikumos.
- (26) Turklāt Eiropas pusgada ietvaros Komisija ir veikusi ekonomikas politikas izvērtējumu visai eurozonai.

Pamatojoties uz šo izvērtējumu, Padome ir sagatavojusi konkrētus ieteikumus, kas ir adresēti dalībvalstīm, kuru valūta ir euro (?). Arī Slovēnijai būtu jānodrošina minēto ieteikumu pilnīga un savlaicīga īstenošana,

IESAKA Slovēnijai laikposmā no 2013. līdz 2014. gadam rīkoties šādi.

1. 2013. gadā un turpmākajos gados īstenot un pastiprināt budžeta stratēģiju, kas papildināta ar pietiekamā mērā precizētiem strukturāliem pasākumiem, lai līdz 2015. gadam ilgtspējīgi nodrošinātu pārmērīga budžeta deficīta novēršanu un strukturālās bilances uzlabojumus atbilstoši Padomes ieteikumiem pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūrā. Kad pārmērīgs budžeta deficīts novērsts, veikt strukturālas korekcijas, lai līdz 2017. gadam sasniegtu VTM, kas būtu nosakāmi saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu. Fiskālās nelīdzsvarotības ilgstošai novēršanai nepieciešams īstenot vērienīgas strukturālas reformas, kas uzlabotu ekonomikas pielāgošanās spējas un sekmētu potenciālu izaugsmi un nodarbinātību. Saglabāt izaugsmi veicinošu izdevumu politiku, pieņemt pasākumus nodokļu saistību izpildes uzlabošanai un īstenot pasākumus izdevumu daļā, pamatojoties uz visu valdības līmeņu publiskā sektora izdevumu sistemātisku pārskatīšanu. Lai uzlabotu konsolidācijas ticamību, līdz 2013. gada beigām pabeigt vispārējās valdības budžeta strukturālas sabalansētības/pārpalikuma noteikuma pieņemšanu, padarīt vidēja termiņa budžeta mērķus saistošus, visaptverošus un pārredzamus un stiprināt neatkarīgu struktūru nozīmi fiskālās politikas uzraudzībā. Veikt pasākumus, lai pakāpeniski samazinātu valsts netiešās saistības.
2. Ilgtermiņā stiprināt pensiju sistēmas ilgtspēju pēc 2020. gada un turpināt pielāgot visus attiecīgos parametrus, arī piesaistot obligāto pensionēšanās vecumu paredzamā mūža ilguma pieaugumam, vienlaikus saglabājot pienācīgas pensijas. Samazināt ar novecošanu saistītos ilgtermiņa aprūpes izdevumus un uzlabot pakalpojumu pieejamību, pārejot no stacionāras aprūpes uz mājas aprūpi, uzlabojot pakalpojumu atbilstību konkrētajām vajadzībām, kā arī uzlabojot preventīvo aprūpi, lai mazinātu invaliditāti un aprūpjamību.
3. Nodrošināt to, ka algu, arī minimālās algas, izmaiņas veicina konkurētspēju un darba vietu izveidi. Vairāk uzraudzīt nesenās darba tirgus reformas ietekmi un vajadzības gadījumā apzināt jomas, kurās nepieciešama papildinoša rīcība, lai sekmētu darba vietu izveidi un novērstu segmentāciju, cita starpā reglamentējot studentu darbu. Veikt vēl citus pasākumus ar mērķi palielināt augstāko izglītību ieguvušo jauniešu, gados vecāku darba ņēmēju un mazkvalificētu darba ņēmēju nodarbinātības līmeni, koncentrējot resursus pielāgotu aktīvas darba tirgus politikas pasākumu jomā un vienlaikus uzlabojot to efektivitāti. Risināt prasmju neatbilstību, uzlabojot atbilstošo arodizglītības un apmācību

(1) Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

(2) Skatīt šā Oficiāla Vēstneša 97. lappusi.

programmu pievilcību un plašāk izvēršot sadarbību ar attiecīgajām ieinteresētajām personām darba tirgus vajadzību izvērtēšanas jomā.

4. Darīt visu nepieciešamo, lai ar Eiropas partneru palīdzību 2013. gada jūnijā noslēgtu līgumu ar neatkarīgu ārēju konsultantu, kas veiks sistēmisku banku aktīvu kvalitātes pārbaudi. Pabeigt šo darbu 2013. gadā, paredzot ātrāku rīcību attiecībā uz tām divām bankām, uz kurām attiecas valsts atbalsta procedūra, lai paātrinātu to bilanču sakārtošanu. Būt gatavībā nodrošināt papildu kapitālu gadījumā, ja aktīvu pārvedumu vai aktīvu kvalitātes pārbaudes rezultātā atklātos jaunas grūtības. Visu pasākumu, kas saistīti ar valsts atbalstu, proti, arī kapitāla vajadzību objektīvs izvērtējums, aktīvu pārvedumi Banku aktīvu pārvaldības uzņēmumam, aktīvu aizsardzības shēma, pārstrukturēšanas pasākumu operacionāla izpilde, īstenošanā pilnībā jāievēro valsts atbalstu reglamentējošie noteikumi. Vienlaikus līdz 2014. gada martam izstrādāt un īstenot visaptverošu banku sektora stratēģiju, lai nodrošinātu reformēto banku neatkarīgu vadību un būtiski uzlabotu pārvaldību, riska vadību un sektora rentabilitāti, nepieciešamības gadījumā arī veicot konsolidāciju. Steidzamā kārtā veikt paziņoto bankas NKBM privatizācijas sagatavošanu un līdz 2013. gada septembrim nākt klajā ar mērķtiecīgu laika grafiku valsts tiešo un netiešo kapitāldaļu bankās atsavināšanai.
5. Līdz 2013. gada beigām pārskatīt banku tiesisko regulējumu, un, pamatojoties uz šo pārskatu, uzlabot uzraudzību, pārredzamību un statistikas informācijas sniegšanu.
6. Paātrināt reglamentēto pakalpojumu reformu, arī būtiski ierobežot profesionālās darbības priekšnoteikumus. Uzlabot uzņēmējdarbības vidi, cita starpā arī nodrošinot Konkurences aizsardzības aģentūras neatkarību un sniedzot tai pietiekamu un autonomu finansējumu.
7. Turpināt paveikto, lai vēl vairāk samazinātu pirmās instances tiesvedību civillietās un komerclietās ilgumu un neiztiesāto lietu skaitu, it īpaši izpildes lietu jomā.
8. Valdības stratēģijas, ko paredzēts pabeigt līdz 2013. gada septembrim, ietvaros, veikt valsts aktīvu klasificēšanu

pamataktīvos un papildaktīvos atbilstoši ekonomiskajiem kritērijiem un ar mērķi atbrīvoties no papildaktīviem. Savlaicīgi padarīt pilnībā darbotiespējīgu pārvaldības iestādi SSH (*Slovenia Sovereign Holding*) un nodot tai gan visu kapitāldaļu īpašumtiesības, gan pārvaldības tiesības, iespējams izņemot tās, kuras ir paredzēts nekavējoties un pilnībā privatizēt. No paša sākuma nodrošināt SSH profesionālu vadību, iespējams piesaistot starptautisku ekspertu palīdzību, un garantēt to, ka SSH veido precīzi definētas neatkarīgas attiecības ar iesaistītajiem uzņēmumiem. Attiecībā uz svarīgākajām kapitāldaļām izstrādāt nozares situācijai pielāgotas stratēģijas, kā uzlabot rentabilitāti un korporatīvo pārvaldību. Izveidot obligātu un atklātībā pieejamu valstij piederošo uzņēmumu valdēs un uzraudzības padomēs iecelto amatpersonu reģistru, nosakot prasību par interešu konfliktu paziņošanu. Rūpēties par to, lai tiesiskais regulējums atvieglotu valsts papildaktīvu atsavināšanu un lai tiktu ierobežoti administratīvie šķēršļi.

9. Apzināt situāciju un sākt darbu pie tā, lai likvidētu visus pastāvošos juridiskos un administratīvos šķēršļus, kas kavē pārmērīgos parādos iestīgušu/kapitāla trūkumā nonākušu, bet dzīvotspējīgu uzņēmumu ilgtspējīgu pārstrukturēšanu, izmantojot tirgus situācijai pielāgotus risinājumus. Šajā ziņā veikt pasākumus, kas pārstrukturēšanas procesā nodrošina pienācīgu privāto saistību sadali, sekmē privātos ieguldījumus, arī ārvalstu tiešos ieguldījumus un palielina efektivitāti problemātiskajos uzņēmumos. Līdz 2013. gada septembrim pieņemt ārpustiesas pārstrukturēšanas veikšanai nepieciešamo tiesisko regulējumu, rūpējoties par to, lai tas atbilstu spēkā esošajiem maksātnespējas procesa noteikumiem un motivētu gan kreditorus, gan akcionārus panākt vienošanos par ārpustiesas pārstrukturēšanu. Uzlabot korporatīvo maksātnespējas procedūru un tiesiskās noregulēšanas procedūru izpildi, tai skaitā raiti risinot nepabeigtās tiesvedības saistībā ar bankrota procedūrām, lai atgūtu pēc iespējas vairāk līdzekļu un vienkāršotu ienākumus nenesošo aizdevumu savlaicīgu un efektīvu noregulēšanu.

Briselē, 2013. gada 9. jūlijā

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
R. ŠADŽIUS